

Predplate vani Šibeniku na tromjeseč 3 K. — na godinu 6 K.

Predplate u Šibeniku sa donošanjem lista u kucu odnaka je kao i van Šibenika.

Pejedin broj stoji 0 para.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SVAKE SUBOTE U ZADRU

Predplate i pisma šalju se Urednistvu. Neprankirani se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju. Oglaš. priobčena pisma, zahvala itd. tiskano se po 20 para redak — ili po pogodbi. —

Novi izbori i novi kandidati.

Prvi izbori za carevinsko vijeće slijediti će na temelju novog izbornog reda na temelju obćeg i jednakog prava glasa. To će reći, da će birati svi punoljetni muškarci bez obzira koliko plaćaju poreza i svi da će imati jednaki glas.

Ovim načinom u izborim će sudjelovati mnogo više svijeta nego do sada, te imunci, bogataši, trgovci, lihvari, veliki posjednici neće imati onog upliva na izbore kojega su imali do sada. U izborima neće ni Obćine imati onog upliva kojega su do sada imale. Odlučivat će tu množina, radništvo i težaštvo, dakle oni koji budu imali više pristasa u množtvu biti će i izabrani.

Do ovih izbora u Dalmaciji su odlučivale stranke, a u njima opet vodje, a vodje su bili oni koje smo spomenuli, većinom načelnici. Za mnogstvo se obćino nije ni pitalo, jer gdje prvi tu bi i većina izbornika. Može biti da će ovo stanje još potrajati i novim izbornim redom, jer naš svijet nije naučen na političku borbu, onakovu kakova mora da slijedi kad se udomi novina.

Prva stvar koja će morati nastupiti jest organizacija a onda agitacija. Ni jedne ni drugo nismo još za pravo imali u Dalmaciji. Novim izbornim redom one dvie poluge stranackog života bit će udjeljene i kod nas.

Vodje stranaka morati će u puk i tu će oni razvijati program svoga rada. Tu će oni trebati da rade te njihova stranka zahvati čim više množtvu, čim više pristasa. Morati će i riećiti i djelovati i perom raditi za svoja nacela, za nacela svoje stranke više nego do sada. Jer obćino do sada bi se postavljale stranke na posve komedno stanoviste. Izmjedu svojih vidjenjih po položaju ili rodu izabrali bi odabranike, a svijet bi birao i ne pitajući, jeli dobar taj odabranik i jeli korisno da ga se bira. A u obće nije bilo ni potrebito da se takva pitanja postavljaju jer ovako ili onako skucala bi se većina glasova. Na taj način doživljivalo se da se često izabiralo i oca i sina ili sina radi oca ili onoga i onoga jer je prijatelj ovomu ili onomu, a nije se pitalo, jeli taj i taj sposoban, jeli zavriedo da zastupa narod.

Unapred može biti i još toga, ali baš nije nužno da bude. Koga volja može u puk i tu da pokaže na svoje djelovanje, na svoje sposobnosti, na načela koja su ga vodila u radu, na stranku kojoj pripadao, na rad koji je za nju do sada uložio. U obće sposobnost pojedinca nije vezana na sponu koje su do sada vladale u našem političkom životu. A ni izbornici nisu vezani na sve one verige koje su do sada vladale u našem političkom mezevu.

Nego ipak čini nam se, da kod nas nije još dovoljno pripravno bit. Nisu izbornici još vješti na javni život. Bit će za još mnogo vremena stariji mana, a nadodati će i novih.

Radi toga ipak ostaje da je dobro i korisno što se promienilo način naših političkih borba. Jer kako proizlazi iz naravi stvari, stranke će se približiti puku i nastojati će pak prizdati. Politička borba doniet će sobom intenzivno nastojanje da se puk prosvietli, oslobodi od svih namučih postojećih veriga. Stranke će se u radu morati najepati i koja bude više radila, više će zaslužiti, više će imati odaziva. Ona

će vladati. Nastupit će ono doba kad će rad, organizacija, slaviti pobjedu.

Tako bi moralo biti već i danas, ali kako smo rekli organizacije a ni pravog rada nema.

To kao da uvidjaju neki ter neki, pa se već raznose po novinam novi kandidati, koji obćito je da računaju na našu posvešanju disorganizaciju i hoće da u ovim obstojnostim odskoče. Nego oni kao da računaju da je dosta izjaviti se za stanoviti program ili da im je dosta pokazati na oca. Ali izbornici trebalo bi da ih pitaju za rad narodni, a taj nije ni činovničko mjesto ni udoban život u Beču ili kojem drugom gradu.

Pravi rad sastoji se u svakidašnjoj borbi i svagdanjem nastojanju da se puk pridigne i politički i gospodarstveno i moralno. Sastoji se u žrtvam u naporu svagdanje borbe. I u istinu, ako se na to ne bude gledalo, niknut će novim izbornim redom kandidata ko gljiva, a bit će birani puno grđji nego su bili dosadašnji.

Izmjedu novih kandidata, čija se imena pronose, takorh radnika nema, pa se čudimo njihovoj preuzetnosti, a još više bi se čudili izbornicima koji bi ih obćilpo uzeli pa izabrali.

Tko je do jučer gledao samo sebe, tko je do jučer samo za se radio, tko je do jučer znao kriti svoje uvjerenje, tko je do jučer znao samo ulagivati se i služiti sistemu radi sebe, može imati smionosti da se iztize i kandidira, ali toliko neznanja i nepostovanja medju izbornicima nesmjije biti da bi ih se bilo gdje i bilo od koga nosilo i izabralo.

Nova izborna era, ako ne bude era napredka i izticanja rada neće nam biti od koristi ni za naše narodno pregnuće.

Radi toga naše nastojanje u ovoj novoj izbornoj nastajućoj borbi biti će, da se uzdeva napredak na bolje i iztice zasluga odnosno rad i stranaka i pojedinaca.

Protiv smionosti samozivaca biti ćemo uvijek a najskoli kad još i posizu za ne zaslužnim mandatima.

Obala u Šibeniku.

Kako javismo u zadnjem broju, do malo dana imala bi se naći u Šibeniku naročita komisija, kojoj je zadatak do konačno udrediti osnovu za izgradnju sibienske obale; te u obće za izvedenje svih potrebitih luekih radja.

Ovog puta ova komisiju predtice glas, koji kao da hoće da uvjeri, da se što prije sigurno započeti projektiranim radom. Velimo tako, jer će se u toj komisiji jur obstojeća osnovu samo popuniti, do potrebe popraviti. Mi vrlo dobro znamo u koja smo doba, pa kako nismo vični vjerovati u nikoja bečka obećanja, tako se ni ovog puta ne podajemo naivnosti. Jer baš onda, kad nam se je najviše sa mutnog Dunava obećavalo, najmanje nam se davalo; ostajali smo uvijek naprosto izigrani.

Ovaj put pak moramo biti još najoprezniji jer, kako rekosmo, uvjeravanja predtiku komisiju u obilnoj mjeri, a dolaze u doba, kad se neprestano dobacuju lijepe rieci o milijunima za Dalmaciju.

Nego, bilo kako bilo, nama je da konstatujemo samo to, da je današnje stanje naše

obale najgrdnija obtužba proti pomorskoj vladi, koja je ovu znamenitu i njoj toli usomnu luku namom zapostavila, z nemarima, krpajući je ko od ništosti ondje i to samo onda kad je znala, da bi bez toga morala kasnije uložiti mnogo više za nužne popravke. Obala u Šibeniku s onom grdnom prikrpinom drvene čuprije na najvidnijem i najprometnijem njezinom dielu rječit je dokaz, da je pomorska vlast ko naučnice odgadjala i odklanjala svaki ozbiljniji podvat ok njenog uređenja, pa ako danas zbija misli preći na pravi, radikalni rad na ozbiljnu gradnju pristojne i prostrane obale, to ona samo misli izpuniti svoju dužnost i nista drugo. Kazemo: misli izpuniti, jer od misljenja do rada razlika je golemu; a golemost tih razlika poznajemo mi vrlo dobro po izkustvu.

Pred dolazak spomenute komisije hoćemo da nešto napomenemo, radi toga baš najzasmo ovo par redaka.

Prvo svoga hoćemo da rećemo, kako nam nije moguće vjerovati, što inače čujemo, da će komisija i o tomo razpravljati, koliko će i kako će imati mjestna obćina doprinieći za izvedenje luekih radja. Takova tražbina ne samo što bi bila u sebi smiesna, već bi značila odmah a priori, da u vieloj stvari nema nista ozbiljna. Jer pri jednoj radnji takove naravi, za koju treba potrositi ne na stotine, već na stotine hiljada, zahvati li se jelo Obćine u današnje teško doba, kad narod u Dalmaciji prevatljuje uzasnu ekonomsku krizu, da doprinieći i gradnji obale, bio bi naprosto zahjev bez smisla, zahjev, koji bi odavao tako slabo razpoloženje pomorske vlasti za ovo pitanje, da bismo odmah, netom bi se iztakao, morali glasno i jasno reći, da je i ovaj put dolazak komisije samo prosta komedija.

Toj komisiji, kako je naravno, sudjelovati će uz obćinu kao pozvanici i nekoji zanimani iz gradjanstva i trgovačkog naseg svijeta. Njima će dakako bit prikazana osnovu pomorske vlade i bit će zapitani za mnienja. Tom prigodom mora da se svi pokazu toliko oprezni i toliko praktični, da ne bi ničim prejudicirali toliko obećanoj radnji.

Dodatci, promjene, izpravci, preinake moraju ovog puta posvema izostati. Nitko iz gradjanstva ne bi morao u tom pogledu nista iznietti, nista opaziti, već pustiti vladu, da svoju osnovu, ako je ozbiljna, pristo i do kraja izvede, samo da vidimo taj rad, samo da se već jednom počne.

Inače, kad bi se iznosili dodatci, promjene, izpravci, preinake i što takova, dogodilo bi se sigurno ono, što se je događjalo i do sada, t. j. da bi vlada uzela na znanje sve te eventualne opazke, pa bi se sa svojom osnovom opet za nekoliko godina vratila proučavanju stvari i tim bi se ujoj dao najljepši povod, najbolji razlog, da još jednom otegne stvar, da ju odgodi do njezine volje.

Prepustimo sve njoj. Ona će trošiti, neka ona radi, kako se ujoj najzgodnije čini. Ućini li što pogrešno, ona će samo to s vremenom popraviti, ona će rusiti, pa će barem raditi, raditi će dotle, dok sve ne uredi, kako bude trebalo. Nedajmo joj priliku ni uzroka, da radi naših kojekakvih želja, koje inače ona nije nikad podpuno uvaživala, trgne natrag svojim

namom i da joj dademo temelja, da se opravdava i u buduće.

Tako mi mislimo, a kako će misliti komisija, kako pomorska vlada — to je njihov posao. — Mi ćemo bit tu, da na sve pazimo, pa da u svako zgodno doba rećemo svoju otvoreno, kao danas, i da oziğosemo svaki vladni pokušaj, koji bi i unapred isao za tim, da nas samo zavara obećanjima i prividnostima.

Književne brige.

Od njeko doba kao da se kod nas, osobito u Dalmaciji, ne vodi već nikakva briga o književnoj stagnaciji, koja se opaziti koja još ničim ne da naslućivati, da bi okolnosti i prilike mogle okrenuti na bolje. Nitko u nas više i ne pita, čemu nemamo književnog lista, koji bi pristupao u naše obćitelj i na naša družva, u naše javne lokalne i izpunituonu nazninu, koja za sobom ostaviše u posljednje doba „Iskra“, „Lavor“, a javlastio „Novi-Vijek“, a koju nitkako ne može da izpuni dalmovački „Svet“, čija koliko se za nj radilo i nastojalo, da mu se proširi broj čitatelja. — Mi se u obće zadovoljavamo, kad u kafanama naidjemo na dobar beketristički talijanski, francuzki ili čak njemački časopis, i kao da ne marimo već ni potaknuti pitanje o pokrenuću hrvatskog literarnog lista, koji nam je sa svakog pogleda toliko potrebit. Da, potrebit, jer takovi listovi, koji danas kod nas Hrvata izlaze kao n. p. „Prosvjeta“, „Savremenik“, „Hrvatska Smotra“, „Dom i Svet“ i kojašta, ni najmanje ne mogu da udovolje, a najbolji je dokaz u tome, što su ograničeni na vrlo svedeni broj predbrojnika, koji je te listove primaju, nešto iz patriotizma, nešto iz obzira, nešto s razloga, što boljih nema, a žele ipak imati u svojoj kući hrvatsko stivo.

Kad i kad samo gdjeje pane po koja opazka, po kojoj prigovor ovoj stagnaciji, ali obćino sve svrši samo na tome. Nigdje nije opaziti ozbiljne, odlučne akcije, da se uzkrisi barem kod nas u Dalmaciji dobar književni list, i da se tim ukloni zazor, koji pada na nas samo s nemara, a nitkako sa nesposobnosti, da pokrenemo i takova šta jer o sposobnosti dadasmo već dosta ljepih i neospornih primjera.

Matica Dalmatinska u ovačkom pitanju prikaziva nam se kao ostarjela, iznemogla koka, koja nitkako, ma koliko je pitali i totosili, ne može da snese željeno jaje. Ona se jednostavno kopre, izmedju odluke i neodluke, pa je u tome najviše zaliti upravo to, što se nitko ne će da prihvatiti inače hamog posla, da njezinim životom malko prodra, da joj povrati u taj život nove snage i novih poriva, pa da počne djelovati, ko što po dužnosti svojjoj mora i ko što može obzirom na liepa sredstva, kojima raspolaže.

Ali, ako jedna ustanova, ko što je „Matica Dalmatinska“ ne će da se za stvar zauzme, onda nije čudo, što u obće kod nas opada zanimanje ovakove ruke i što ostajemo uvijek na jućerašnjem.

Jednom se bio prnio glas, da će „Matica Dalmatinska“ pokušati iznova s izdavanjem književnog lista i da će ga povjeriti uzavenu književniku. Nasuprot, poslie smrti njezina „Glasnik“ ne samo što ne opazamo nista, te bi nas ubiedilo o istini tog glasa, već ne vidimo, da

bi se igdje ista uradilo u tom pravcu. Ne pojmimo, za što n. pr. n. bi „Matica Dalmatinska“ mogla pokušati s izdavanjem književnog lista, povjerivši ga pripisatome i omiljelome pjesniku Dr. A. Tresiću. Tresić je bio najprikladniji uradnik, jer se je kao takav već istako, stekavši obće priznanje.

Mi rekomo samo, a na upravi je društva da odluci. Bilo kako mu drago, ostaje istina bar to, da mu ovakove književne prilike, kakove su danas, ne služe ni najmanje na čast, tim više kad bi to društvo zbilja moralo i moglo da ih liepo poboljša.

Ne prone li se pak „Matica“ iz svog dremaja, doći će red na same književnike, da oni porade oko osnutka dobra književnog lista. Od društva hrvatskih književnika u Zagrebu ne možemo očekivati, da mi mogu ovu prazninu kod nas izpuniti, jer je ne izpunja ni sa svojim „Savremenikom“, koji je u Dalmaciji gotovo sasvim nepoznat. Možda je da akcija za tu misao imao preduzeti stari Tresić, oko kojega bi se, kao književnika, skupilo sigurno opet ona liepa plejada bratnih pera, koja je kitila njegov „Novi Viek“. — Onakova ti slična lista danas trebujemo, a trebujemo ga ne samo iz nužde dobra štiva već i iz nužde, da nam književnici budu imali svoj palestru.

Bez toga dogodjat će se i unapred oio, što se na žalost danas događa, t. j. da su pozvani, dobri pisci zaboli koplje u ledinu, a da su se nepoznati i slabi razgojnili i razmahali, pišući svasta i svagdje, od čega koristi nikakve.

Dok smo imali „Vienac“, „Nadu“, „Novi Viek“ imali smo i krasnih belotrističkih radnja, odak ih nema, sve u nas utihnuo, kao da je pomrlo sve, što perom micalo. To je najjači dokaz, da trebamo dobar list, koji će okupit oko sebe književne radnike i njihov rad primjerno nagradjivati.

Al to ne smije samo da ostane pukom željom. Tu želju treba svakako ostvariti. Redoljubima i prijateljima naše liepe knjige na sreću i na dušu!

II. Porotno zasjedanje.

(nastavak).

Na 23[11] u večer svršila je porotna rasprava proti Juri Biliku p. Mate iz Krvovica i družine radi zločina javnog nasilja otmicem i zločina silovanja, a koja bijaše započela — kako je već bilo javljeno — na 20[11]. — Na temelju izreke porotnika bila su šestorica optuženika posve riješeni, a bio osuđen radi zločina javnog nasilja otmicem samo Relja Protadžić rečeni Petar Vunić na 3 mjeseca teške tamnice.

U jutro pak istog dana držala se rasprava proti Jakovu Sormancu Jovanoviću iz Kanjana radi zločina krađe i teške tjelesne ozlede: predsjedao e. k. presj. M. pl. Grigsono, optužbu zastupao drž. odv. Marcechia, a obranu odv. kand. Subotić; optuženik je osuđen na 8 mjeseci teške tamnice.

Na 24[11] vodila se pod presjedanjem zem. savj. Velzeka rasprava proti Milošu Karabini p. Jovana iz Bratiškova radi zločina silovanja; drž. pododv. Dr. I. Urović kao javni tužitelj, a kao branitelj Dr. I. Krstelj; opt. bi osuđen na godinu i po teške tamnice.

Na 26 i 27 studenog rasprava proti Iliji Crnomarkoviću iz Kotluše radi zločina ubojstva pod presjedanjem zem. savj. Benković; optužbu zastupao zamjenik drž. odvjetnika Dr. Urović, a branitelj bio Dr. Gazzari. Kako su porotnici potvrdili pitanje o nužnoj obrani, bi optuženik riješen.

Na 28 i 29 studenog bila je rasprava proti braći Mati i Stipi Gojević. Bilić Jurinim iz Kijeva radi zločina krivotvorenja novaca: predsjedao zem. savj. Velzek, optužbu zastupao drž. odv. Marcechia, a obranu odv. Dr. Krstelj; po izreci porotnika optuženici bijahu riješeni.

Na 1, 2 i 3 t. m. rasprava proti Dabov Feratunati ženi Matinović iz Zirja radi zločina čedomorstva; javnost rasprave bila je izključena. Predsjedao je zem. savj. Benković, zamj. drž. odv. Dr. Urović zastupao optužbu, a obranu odv. Dr. Bakotić. Optuženica je riješena, jer su porotnici potvrdili pitanje postavljeno im u pogledu njezinog duševnog stanja pri učinu.

DOPISI.

Split.

Ni zadnje dvie predstave od „Boheme“ nisu bile bolje od prvih. Promjena od Musette i Mimi malo su pomogle, a kad računamo da za svaku operu pristupe na pozornicu po pet, šest primadonna, koje se mienjaju između personala već prisutnog u Splitu, moramo zaključiti da nas poduzeće obdaruje pakim koristima za prve uloge.

Kazalište je unatoč tome dosta dobro posjedeno, usljed velikog muzikalnog glada što vlada u našem mjestu, gdje nema nikakvih zabava. Prve večeri pak kad se predstavila „La Boheme“ tenorom Matošićem, radi radoznalosti kazalište je bilo daskom puno, dapače dvacet osoba nije moglo naći mjesta. Ona je predstava namijenjena bila na korist Javne Dobrotvornosti, kojoj je predano kao čisti prihod iznos od K 61 i 50 para (šesdesetjednina i pedeset para).

To nas je mnogo razveselilo, jer ako se pomisli da u našem kazalištu može imati mjesta do hiljada slušalaca, da je ulazna cijena iznos od dvie krune bez stolice, koja zapala K 150 i da osim dotacije na korist poduzeća stoji i nekodiko loza, moramo zaključiti, da su oni jadni pjevač jako dobro, za naše prilike, plaćeni i da je svaki od onih šest solista koji pjevaju u „Boheme“, bio najgradjen one večeri barem sa kruna 100, nota bene svaki, računajući poprično, i računajući za su dobro nagradjeni orkestar, zbor, poslužba, vatrogasci, redarstvo i razsvjeta, a ne računajući plesačice, koje one večeri nisu sudjelovale, jer u Boheme nema baleta.

Sinoć je bila prva predstava zadnje opere ove sezone, biva opere „Gli Ugonnati“.

Njezino se izvršenje može naznačiti jednom jedinom riekuju: „profanacija“!

Jedina se sopranistica Miceuci iz brodoloma sahranila, te, alla meglio, pivala u onom moru pseta, za čije zube je odveć tvrda kost Ugnota, a pošto nema potrebnog ravnoevjesja između nje i ostalih pjevača, moralo je i njezino izvedenje krivicom drugih trjeti.

O-im toga intervalu su tako dugi da nibjaju dosadom. Tamo je donekle uzrok i adamičnija pozornica svojim srednjoeužnim ustrojenjem, ali bi ve i to dalo popraviti, dapače od nedostataka našeg kazališta najprije su se imali popraviti pozornica i mjesto za orkestar.

IZ KUNJSKE OBLIČE.

U mnogim, a osobito u br. 44, 45 čienjenog ovog lista dopisnik iz Knina marljivo skuplja sav zasto ovog kraja i upire prstom u pojedine stvari, koje bi se mogle brzo i lako dovesti kraju i koristiti narodu, kad bi se brinuli oni koji su na to pozvani. Što bi se štošta imalo u prostranoj našoj obćini učiniti, trebalo bi koji, ovog broja lista, kad bi se htjelo navesti samo glavne stvari, a dodajalo bi tada čititi imena mjesta, koja bi se imala posumiti, a nebi se niko nam u oči pročitati imena onih mjesta, koja su od nazad 22 godine posumljena.

I šum i ostale stvari staviti ćemo na stranu, uzdajući se u prvašnjeg dopisnika ili u koga drugog da iznese čiste dokaze neradičnosti, a preći ćemo na industrijsko polje i to sa šibicama vrhovim u Strmici, koje je i dopisnik naveo.

Dobro nam je poznata okolica kninska, pa i ravina u Strmici. Više nam je o njoj puta pripoviedao prijatelj učitelj Čoko, te je zasluga istoga učitelja i trgovca D. Širka, da se tmošnjaja rakita počela, prodavati za okružno sudište u Šibeniku.

Rakite ima da se obilim brojem ne može kazati, a dosta je samo to znati, da se svake godine proda gornjem sudištu od 1 i po milijun mladića, osim što ih seljani ostave za se, i osim što ih prodađu medjašnim Golubićanima. Ostane je još neobrezane da se ni broja ne zna, jer se ne zna kome bi se prodala. Po ovim podatcima tako ni bi sudio da bi od priekte potrebe bilo u Strmici ustanoviti stručnu školu za pletenje.

Čini se to da je malenost baviti se o rakiti, ne kad se razumije, koliko se može dobiti na njoj dođe se do zaključka, da se ni na kakvoj industriji ne može onoliko dobiti, koliko na ovoj, a osobito ako bi se još mogla i industrija lika u trgovini uvesti.

Ali nastaje pitanje kako bi se imao dobitak, kad nema stručne škole za to? Dopisnik je u br. 45 naveo da su seljani Strmice preduzeli korake, da se kod njih zavede stručna škola. Ovo moramo ispraviti, jer kad smo razpitali — malo je drukčije. Seljani su još god. 1901, upućeni od svog učitelja obratili se Namjesništvu radi osnutka škole. Ono je pitalo da selo dade prostorije, ogrjev, razsvjetu. Selo sirašno, a pri tom spremalo se za zidanje nove crkve, školske zgrade, u to su ga i razni povodnji uništili. — te za to ne mogli pristati na Vladin zahtjev. Ovak o je stvar tekla i svršila god. 1901. Ali moglo je i obćinska uprava primiti trošak na zajednicu, kad je vidjela da selo ne može, jer nijedno

selo nema rakite koliko Strmica, te bi s toga mogli pohajdati tu školu i mladici iz Golubića, jer u drugim mjestima i nema toliko rakite.

Uzdamo se da ovo pitanje ne će ostati nerješeno, nego se uzdamo, da će se obćina postarati, pa ona od vlade pitati sav trošak ili pak najam, ogrjev i razsvjetu primiti na zajednicu, jer pustiti da ova industrija spava, ne bi bilo liepo ni korisno.

Uzdati se je i u kojeg našeg narodnog zastupnika, da će se u prvom saboru zauzeti za ovu stvar.

Zadnji su povodnji na mnogo mjesta razrušili cestu, i podrovali mastore po raznim odlomcima naše obćine. Ovim je spriečen saobraćaj, što je uzrokom, da i onako naša mala dovozna trgovina ne može da se na pazar iznese. Ako se popravkama bude razvlačilo i gubilo se mnogo u pregledanje i konstatovanje, tada će se razrušiti i ono, što bi se inače moglo sada sa malom žrvvom podignuti i popraviti.

IZ SEACA.

(Obćinsko pitanje). U većini naših obćina zaselji su neki ljudi, ili neke obitelji, pa su se tu ustalili kao neke dinastije. Bili su sami na obćinama, koji su nešto razumjevali, pa kad im je još vlast uvijek u obitelji išla iz ruke u ruku, naravno da su bez nadzora činili šta ih je bilo volja, sigurni da će im vrijeme sve pokriti i sve oprositi.

Da je to tako i da njihov rad nije bio ni koristan, a često ni uzoran, imamo zato mnogo i obilnih primjera po cijeloj Dalmaciji.

Medjuo vlasti, a najskoli političke, ovim dinastijam išle su i idu im u svemu i uvijek na ruku, ta o da kad se dogodi, da kojoj od ovih dinastija pobjegne kornilo obćinskih posala iz ruke, prve su one, tobož starije vlasti, bile na redu da ih pomognu i da ih uspostave, pa makar to bilo štetno i zlo i po obćinu i po pučanstvo.

I na Selcima smo imali jednu od takovih dinastija, da kad joj na jedanput izmukla vlast eto ti svih mogućih nastojanje oko starijih vlasti, da bi joj po prvashjem običaju pomogle. Eto ti u selu mjestnih namira, privrženika, nove stranke i t. d.

Ma zašto? — Selca bi morala biti jedno od najbogatijih mjestanaca radi svojih unosnih proizvodja; a i obćina je imala krasne i relativno ogromne posjede, tako da je bilo razloga misliti, da će to mjesto kao nijedno drugo u Dalmaciji napredovati u svakom smislu. Ali nije se to tako dogodilo nego je pučanstvo nastradalo i u dug do grla upalo, po tome je sigurno da ni selacka obćina nije bila uzorna ni za pučanstvo koristan.

I kad je pučanstvo izabralo novu upravu i odkazalo poslušnost staroj, koja mu je kriva, to bi moralo veseliti svakog koji ljubi i želi napredak, a osobito starije vlasti. Ali izgleda da je vlasti — osobito političkoj — i ovog puta svejedno da li će obćina biti dobro ili zlo upravljena po novoj upravi, a glavno joj je da podigne na svaki način staru dinastiju.

Tu ona radi na stari svoj poznati način, koji je već postao glasovit za naše dalmatinske odnose; tu ona rovari; i ona stvara svakovrstna trvenja sama da kojekak položaj ljudima, koji bi htjeli raditi za dobro mjesta.

Nova uprava radi tih makinacija ne može da izdajda svojih namjera i da uredi obćinu na dobrobiti mjesta i pučanstva, jer joj protivnici stvaraju zapletaja i protivština; odriču se pa se onda poriču; tuže i osvajaju; obiljaju vlasti, čine utoke i t. d.

U svim ovim petljanjima vidi se igra i prst kotarskog poglavara: on je postao tužor svojih tučora i dobroćinitelja; on, jer misli njima ugoditi i poslužiti im, savjetuje ih što im radi, gdje se obratiti, što onda činiti.

On je svojim djelovanjem u ovom poslu tako izložen, da mu njeke od njegovih štienika nije ni najmanje zahvalan; javno se tuže da ih je sa svojim zlim savjetima naveo da se obruce. Nami nije stalo do njegove bruke, ali bi želeli da se naš poglavar jednom umiri.

On bi imao znati, da su prestala spašijska vremena i da mi ne ćemo više trpiti ni od političkog poglavara zakulisnih igara, nego da ćemo zahtjevati, da barem on pusti naše ljude da nešto urade na korist zanemarenog našeg pučanstva. Kad on ili neće ili ne može to učiniti, ne smije barem drugomu smetati na način koji nije dostojan današnjih vremena.

VODICE.

Kroz Ravne Kotare. „Hrvatski Sokol“ vodič sa šibenskom glashom proveo izlet kroz Ravne Kotare. Na Nikolj dan rano krenuo iz Vodica 18 kilometra pjesne na Stankovec, gdje bijahu sruđeno dočekani i primljeni. Tu im se preko Banoveca pridružio odjel „Hrvatskog Sokola“ betinskog. M. p. župnik otac Samac pogostio naše glasbare. Nakon provedenih javnih vježba, na 2 sata poslj pod. krenuše preko Pristega, Ceronja i Miranja u Benkovac. Kišica sipila, roskało. Nu to ne pričilo nit Sokolu,

nit benkovčanima, koji im dodjohu u snarad na Šopot. Veličanstven bio ulaz u varoš, oko 5.30 u večer. I stari i mlado izšlo ča vidi odjelak svoje buduće narodne vojske. Bez razlike političkog mišljenja, bili oni Hrvati a zvali se Srbi, uzak počasti rasvjelšile svoje kuće, svoja društva. U palenje kriesova i bengala, udaranjem glasbe, Sokol pozdravi obćinu; onda otca i dobrotvora sirotnice Dapara, kome harni oćinari dan prvo u naročito sazvanom obćinskom vječju izvjesije u obćinskoj dvorani na trajnu uspomenu potomecina njegovu sliku izradjenu pod nadzorem umjetnika D. Rendiću; zatim načelnika Novakovića.

Sat nakon što se četa odmorila u prizemlju obćinskog doma, Hrvatskoj Čitaonici i kavani, udarila krupa — nebesa se ore! Ipak ni to ne zapriečio, da u 8 sati započne ples pod orkestrom šibenske glasbe. Sve što boljeg i brćnijeg u varošu tu se našlo, a krasni spol ne mario za nepogodu vremena — sudjelovao zabavi. Pri zajedničkoj večeri oko 11 sati čulo se liep h i rodoljubivih nazdravica, koje zanasale u nedavnu prošlost 30 i nešto više godina, kod Hrvatskih obćin vjera prigodno obćinskih igara, da ja otmu iz talijanskih ruku, i mrtvi i ranjeni popadali ko snopovi — njemačkom zapovjedni taeta probušije njihova prsa, a vidjenji rodoljubij dospješe u tamnicu. Nakon večere nastavio se ples do 3 sata u jutro. I Hrvat i Srbin natjecao se, da na konak prime svog narodnog vojnika, Sokola.

Dneva 7 tek nakon nastupa, u 9.30 Sokol izveo proste vježbe. U 11 krenuo na povratku. Ganutljiv bio zastanak. Odjel betinskog Sokola krenuo preko Vrane na Pakoštanje, gdje ih Hrvatska Čitaonica uz odusjevljenje čitavog mjesta bratski primila i pogostila. Vodički Sokol nakon pozdrava obćini, načelniku, Hrvatskoj čitaonici, Daparu i „Srbskoj čitaonici“ krenuo uz svirku glasbe put Kožulovac. Do 4 km. puta pratio ih može se reći sav Benkovec, a na čelu im dićni načelnik. Mladjariji, ni to ne bilo dosta; teško im je bilo dićiti svojih budućih drugova, narodnih vojaka, pa vrcem do na Kožulovac. Tu se braća brat-ki rastala uz udaranje glasbe i rodoljubne govore, dokle. Na Lišanima Sokol se odmorio, a glasba blažila njegovo naporno putovanje udaranjem rodoljubnih kornica. Na Bribirskim Mostinam Božo Bjelić da iz koje škole, jer mu ne javiti porlatak, pa pogostio što Bog i kuća dali. Prosti seljak, posjednik reče uprav iz duše: „jest, Srbin sam, ali priznajem da sam državljanin Hrvatski i za nju o ovom rođenu grudu sam spravan, protiv Niema i ostalih naših neprijatelja, zadnju kap svoje krvi proliću, iziediti“.

Već se 4. ta pos. pod. primicala. Kratki danci, a dugi konaci i trebalo se žuriti. Kroz Ladjevaca, Čiste male, Gaćeleva, uz udaranje hrvatskih kornica, četa sretno oko 7 sati u večer bi na povratku u Vodice. U tren oka sakupilo se čitavo mjesto za susret svojoj mladosti, svojoj izdanci, svojoj vojsci. A sokolaka četa, uz palenje bengala, udaranjem glasbe krenu kroz varoš u svoju sokolarnu. I tako svršio ovaj izlet „Hrvatskog Sokola“ vodičkog.

Naši glasbari povratih se dneva 8 tek. u Šibenik.

Na možebitne prigovore, da ovo nije bilo doba izleta, odgovarano: makar bio kakav trud, Sokol ne žali svoj trud! A opet momci mora da se vježbaju i u dobru i u zlu vremenu.

Kao što je vodički Sokol ponio sa sobom najbolje utiske sa ovog izleta, tako ih je u Ravnim kotarima ostavio. Ne će proći dugo, da će se i u njima osnovati i oživotvoriti Sokol, a Benkovec će u tomu predjudičiti, on je srekta Kotaraca i ravni kotara. osnutak Sokola u Ravnim kotarima, to je bio i cilj Hrvatskog Sokola vodičkog.

Jednu ne možemo prenemčati, a budi do znanja, ostali Sokolskim družinama naše pokrajine. Ljudi vladajućeg sustava prošli na susret Sokolcima: u Stankovec 6 oružnika i kolonaše, u Pristeg oružnike, do Benkovec kolonaše, u Benkovac odjel oružnika, na Kožulovu, Lišanima, Bribirskim-Mostinam, Čistoj Maloj, Gaćelevima, Vodici na 2—4—6 oružnika, kô da su Sokolaki hajdučka četa Draće i Kutljače. Eto u čemu sastoji prerrevnost ljudih vladajućeg sustava!

VIESTI.

„Hrv. Rieč“. Kako je u prošlu sobotu bio blagdan, i List se imao trsit dan prije, a ne stiglo sve gradivo na vrijeme, „Hrv. Rieč“ od prošle sobote morala je izostati.

Jubilej biskupa Buconjića. Na 8 o. m. proslavio je Mostar, a s njim krsna Hercegovina i čiel hrvatski narod 50.godišnjicu misništva i 25.godišnjicu biskupovanja obljubljenog hrvatskog narodnog otačenika o. fra Paškala Buconjića. Svečarstvu godu pridružuju se i mi, te čestitajući na dođi rieđki slavi, želimo, da biskup Buconjić još na fuj niz godina počive čil i krepak na diku i korist hrvatsva. Živio!

Iz Sokola. Zabava prošle Nedjelje u našem Sokolu izpala je također, da nije mogla liepše. Dvo-

rana bila je dobkom puna. Predstavljao se najprije komad u jednom činu: „Recept proti punicama“, koji je obično ispunio pravim veseljem. Naši diletanti odigrali su liepo svoje uloge. Isto tako i u drugom komadu: „Jedan sluga, dva gospodara“, koji se je vrlo dopao.

Glavne uloge izvedene su na obće zadovoljstvo. Pohnuili je zanzetne diletante gg. F. Delfina i J. Balkasa za izvršno dekoriranje pozornice. I ovog puta iztakao se orkestar pod vještim ravnanjem kapelnika gosp. F. Šillera. Dobro izvedeni komadi biranog programa izazvali su obće odobravanje i pjeskanje.

Poslje predstave razvio se živahan ples do kasnijega.

Naši vrijedni diletanti namjeravaju prirediti što prije t. j. svih Božićnih blagdana drugu predstavu. Otklad će se u liepim igrokazu: „Zabluda matere“. Pohvalno.

Kratki odgovor. Talijanski List janče i zove u pomoć vlasti neka bi zaštitile djelovanje i kretanje talijanaša u Šibeniku. Izgleda da Hrvati svaki dan pojedu po jednoga talijanaša, tako je „Dalmata“ uzrjan, zdvojan i tužan, a sve samo jer promišlja da bi i Hrvati mogli odgovoriti odnuzdom na u-vrede i na izazivanja. Pri toj pomisli on već zamire i molit da se duhovi umire i da ih se upućuje slozi, koja da je „potrebijati od zraka koji se diše“.

Umiriti duhove! Upućivati ih slozi! Ali „Dalmati“ je to bila odavna dužnost. Zašto on drugomu ne prednjači? On koji je uvijek i svukud poticao svoje na nepristojnost i divovitost?

Dakle, na mjesto obračat se nami, počimate sami. Kad vidimo kakvi ste razgovarat ćemo se. Vremena liepih rieči prestala su. Hoćete li mir i poštovanje? Lako je to. Budite mirni i poštuajte.

U Splitskoj „Slobodi“ piše neki talijan da su „Croati“ došli u Dalmaciju i preporučuje im mir, jer da bi radi njih moglo doći do sukoba izmedju Austrije i Italije i da bi Dalmacija mogla postati pokrajina Italije, koju bi ona tada naselila svojim talijanima.

„Croati“ to su sluga Austrije i reakcije, veli taj talijan, koji nisu za sporazum sa talijanima. A svaki napadaj na dalmatinske talijanaše nosi sa sobom gubitak jednoga diela simpatija što su ih Hrvati bili stekli u Italiji. Ovakvo talijanač, koji misli da smo mi dužni biti pokorni od straha i od želje da saču-vamo simpatije zemlje, koja nas uvijek mrzila, mrzi i mrziti će. Ta mi živimo u zemlji „I r r e d e n t e“, pa tih simpatija niti uživamo niti želimo uživati ni sada ni onda kad bude ova zemlja „redenta“. Ali kiselu je! To je ono.

Hrvatski Sabor. Bila je pročitana i adresa Starčevićeve stranke prava. Primljena je ona većine. Sukobi u saboru ne jenjavaju već su pače preuzro-čili da se je D. r. M. Starčević zahvalno na podpre-sjedničko mjesto. Ovo nam je žao, jer D. r. Starčević nije zaslužio da ne pokriva ono častno mjesto, pa ili mu je trebalo udovoljiti ili ga se opet izabere.

Dr. J. Frank se zahvaljuje na oborne časti. Njeki kažu da to radi Strasnofa a drugi radi osov-bnih napadaja. Nami bi bilo draže kad nebi bilo ni napadaja nedostojnih, ni Strasnofa, a radi stranke može biti da ti bilo bolje da se D. r. Frank i još na-koješta i to konačno zahvali.

Po treći put upozorujemo poštarsku vlast na nuždu, da se u Docu na zgodno mjesto postavi poštarska skrinjica. — I u Ornicu potreba takove skrinjice odavna se osjeća.

Okrali Gospu u crkvi vanka grada. U noći 11. o. m. nepoznati zlikovci usuljaše se u tu crkvu i ukrađoše sve dragocjenosti sa Gospine prilike na glavnom oltaru, u ukupnoj vrijednosti od kakovih 30 do 35 hiljada kruna. Suvise razbiše jednu skrabicu i odnieše do 12 K. Kako su usli u crkvu nije se moglo ustanoviti. Sva je prilika, da su naročitim ključem otvorili koja vrata, pa ih i zatvorili.

Pod sumnjom krađe bio je po nalogu sudca iztražitelja upašen jedan Kaprijanac, starac, kojemu je vjetar bilo odfrknuo kapu s puta preko zida na ledinu oko crkve. Ovo upašenje svakoga je začudilo, jer svak izključivao i najmanju mogućnost, da bi takav bio mogao onakova šta izvesti. Bio je pušten na slobodu. Medjuto se sa strane nadležnih marljivo iztražuje, ne bi li se našli svetogrdni krivci.

Kod pučkih i građanskih skola ustied odnjenih dvomjesečnih jesenskih praznika, stegnuti su razni drugi praznici preko godine t. j. Božićni, pokladni, Uskršni i još njeiki.

Pregazila ga željeznica. — U osvit sv. Luče nadjen je kraj tračnice nedaleko Šibenika njeiki Rakie, kojemu je željeznica odnieła obe noge do koljena. Prenesen je namaš u pokrajinski bolnicu. Kako se to desilo, nije nam poznato.

† **Prof. Luko Zore** nmró je nekidan na Cetinju. Bio je vriedan, iztakao se kao filolog. Pokoj mu vječni!

U Vodicanu je ovih dana njeiki Jo-o Petrov ranio ovršnog organa poreznog Ureda iz Šibenika,

jer mu radi zemljanine hotio na silu odneti ono uboživa iz kuće. Istu večer kasno dopratiše ga ornici vezana sa stana u varoš.

Za družbu Sv. Ćirila i Metoda u Istri primilo je naše uredništvo od gosp. D. r. Filipa Smolčića K 3, od gosp. Božidara Stambuka, mjesto čestite prigodom vjenčanja Smiljana Jelusića sa Dr. Brunom Petričeni 2. U počast smrti blage pokojne Anke Bergnocchi gosp. Ivo Dulčić 4. Adam Babeć 2. Ivan Radovniković 2. Želimir Dračar 2.

Ukupno K 15.—
Prija izkazanih 966:79.
Svega 981:79.
Napried za našu Istru!

Upašen. Mate Badjin, koji je bio osuđen od okružnog Suda na četiri godine teške tamnice, što je hotio orobiti blagajnu odvješneg c. k. glavnog poreznog Ureda i koji je bio uspio, da uteče iz tamnice, upašen je ovih dana od policije u Beču. Bit će doveden amo, a odavle s drugima u Kopar.

Izlet Vodičkog „Hrvatskog Sokola“ u Benkocac uz sudjelovanje „Šibenske Glazbe“ izveden je tačno po programu. Sokolaši vratit će se u Vodice u petak na večer. O izletu izvestit ćemo u narednom broju.

Kretanje u luci. Kroz prošli mjesec studeni doplovilo je u Šibensku luku i odplovilo iz nje u-kupno 210 parobroda i 29 jendrenjaca.

Vrieme ovih dana izmjenično naglo se mienja. U liepe proljetne dane, imamo čisto zimске s jakim iztočnjakom. Barometar se neprestano diže i pada.

FZM. Varesanin bio je u Šibeniku dne 5. i 6. o. m. j. u zvaničnom poslu. Pregledao je domo-bravniki odio i započetu gradnju vojničkih baraka izvan grada. Na parobrodu „Dalmat“ bio je na 6 o. m. j. diner.

Flotilja torpedača s ratnom ladjom „Pelikan“ nalazi se od nekoliko dana u našoj luci.

Dramatično društvo Markovići, čujemo, da će dati u mjestnom kazalištu nekoliko predstava u drugoj polovici ovoga mjeseca.

✕ **Komisija za lučke radnje.** Dodatno našem članku o obali u Šibeniku bilježimo, da je komisija za lučke radnje bila ovdje dne 10. t. m. j. te da je u obćinskom uredu viećala od 5 do 7 sati pos. pod. Sjednici su sudjelovale iz obćina i zanimane mjestae trgovačke, industrijalne i pomorske firme. Pretresan je plan gradnje obale. Milo nam je, što možemo konstatovati, da ni obćina ni drugi zanimanci nisu predložili nikakve preinake u planu, i što su se glde pitanja vrulja na postavljen im upit, da li bi bilo bolje nasut ih ili spojiti dvie obale mostom, složno izjavili za spojenje i to pomoću pokretnog mosta. Tvrdka „A. Šupuk i Sin“ izjavila je, da će za kretanje takova mosta ponuditi bezplatno motornu električnu snagu, a obćinska Uprava je izjavila, da će kod Vieća zagoravati tražbu komisije, da obćina dozvoli na svom zemljištu bezplatno vadjenje materijala za nasipanje.

U sebi sve je to dobro i liepo, samo što za dobro i liepo vladu izgubi svaki smisao, kad se radi za Dalmaciju!

Upravni odbor „Ubožnog Doma“ imao je na 13. o. m. j. svoju IV. redovitu sjednicu, na kojoj se izmedju ostaloga pretresalo i pitanje o ukinuću prosjačenja u Šibeniku. U tu svrhu bit će izdan naročit proglaš na gradjanstvo. Želimo najbolji uspjeh!

Zaruke. Prošle nedjelje zaručio se naš prijatelj, žarki otačbenik i prvi bivši urednik našeg lista g. Vladimir Kulić sa čestitom i dražestnom gospođicom Marijom Prebada. Naša najsrdačnja čestitanja!

Odaziv za omladinski list u nas. „Učiteljski Glas“ u svom zadnjem broju zgodno je preporučio osnovanje omladinskog lista u Dalmaciji, koji bi mogao vrlo liepo da uspije. O tome je bilo govora i u našem listu. Reč bi, da će stvar nastojanjem naših marnih i požrtvornih učitelja uspijeti. U zadnjem broju „Crvene Hrvatske“ učitelj N. Kasijanović toplo zagovara ovu misao.

Pregledba. Ovih dana, kako čujemo, pregledala su mjestni poštarski i brz-javni uređ dva poštarska komisara. Kod te pregledbe sigurni smo, da će se bit podpuno uvjeriti, da su tegebne, koje smo mi u više navratka izneli, bile osnovane i da treba neodgodivo doskokičiti raznim potrebama, osobito oskudie činovničkog i poslužničkog osoblja; bit će se uvjerili i o tome jeli krivnja kojeg činovnika, ako negdje posli u tom uredu zapinju, te će bit providjeli, da bude svak na svom mjestu radin i zauzetan za ono, na što je obvezan po svojoj zvaničnoj dužnosti. — Vidjet ćemo, hoće li unapried bit šta bolje!

Iz Ugljana kod Trilja, pišu nam: Već su prošle dvie tri godine, od kada se je pisalo i govorilo, da će se osnovati razvee zajedna blagajna. To je seljane bilo odveć razveselilo, uzdajuć se u

plemenite namjere promicatelja. Ali uzaludno govorenje i veselje! Pošto kamatnicim to ne bilo po češtu došlo do toga da o blagajni ni spomena više.

Nego, kako se glasa, nade je da će se na Trilju ipak ustanoviti blagajna, pak se nadamo od našeg vrijednog župnika, velečasnog oca Tonkovića, da će uz ostale rodoljube u župi dogovorno sa susjednim triljskim pokretačim vrstiti i nas i triljsku blagajnu. To bismo vrlo rado prihvatili u bratski zagrlili, e da se ujedinenim silama otresemo već jednom kamatničkog jarma, pod kojim stenje ciela okolica. Znamo da ni blagajna neće doskokičiti svim potrebam, ali ipak, nade je, da će bar kamatnički postotak pasti na 8 po sto.

Cigaretni papir družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od nekoliko godina dopustom Družbe g. Stjepan Gamulin, trgovac u Jelsi, stavio je u promet, cigaretni papir u korist Druž. sv. Ćirila i Metoda za Istru, koji je i radi vrsti i radi cienne omilio hrvatskom narodu, tako da od tog poduzeća, Družba svake godine ima liepi prihod. Nego od nekoliko mjeseci, hoće „tvrdka Jakobi, bez znanja i dopusta Družbe, stavila je u promet, po našim stranam, slični papir, koji s jedne strane nosi sliku sv. Ćirila i Metoda, a s druge trobojnicu sa nadpisom. — Papir Družbe sv. Ćirila i Metoda, 5 po sto na korist Družbe. Agenti recne tvrdke nudjaju našima trgovcima ovi papir uvjeravajuć ih da od istoga družba ima koristi. — Ovo je prosta varka, kojom se služi sponumentu tvrdka na svoju korist, a na štetu družbe, koja od tog papira nema nikakove koristi. Upozorujmo se stoga svi hrvatski trgovci, kao i svi hrvatski pušači, da nikako ne kupuju Jakobijev papir, već jedino papir Družbe, što ga razpacaje gosp. Stjepan Gamulin trgovac u Jelsi (Hvar) pošto jedino od ovog papira Družba ima koristi.

Svoja svome!
Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Javna zahvala! Pred mjesec dana umolismo sva ravnateljstva srednjih čirila u našoj domovini, da preporuču koleđar „Kluba Ćirilo-Metodskih zidara“ našoj omladini — našoj uzdanici. Do danas odzvaše se našoj molbi poglavitae gospoda: Franjo Devide ravnatelj realne gimnazije u Osijeku; Andrija Lenarčić ravnatelj gosp. učilišta u Križevcima i Ivan Rabar, ravnatelj gimnazije u Osijeku. Rečena gospoda upravo nas iznenadiše svojim narudžbama, jer naručise više stotina komada; zato se nalazimo dužnim, da im javnim putem izrečemo u ime istarske sirotinje našu najliepšu hvalu uz želju, da se i ostali rodoljubi u ovaj iznimni primjer ugledaju.

Kačićev «Razgovor Ugodni» od god. 1756.

Napisao prof. Š. Uričić.

„Šta je „Razgovor Ugodni“? — Istorija „slovinškoga“ naroda od najstarijih vremena do Kačićeva doba sa nekoliko važnijih događajia, koji su u vezi sa „slovinškim“ narodom. Ova istorija, ovaj rašoš viteških dela „slovinškoga“ naroda, napisao je Kačić u prozi i u poeziji, te pružio svoje narodu zlatnu knjigu, koja će mu biti razgovor u dobru i u zlu. U dobru, da se ponosi sa svojima, a u nevolji, da se teši i hrabri minulom svojom slavom.“

Dan. A. Živaljević. (Ljetopis Matice srpske god. 1892. sveska III. knjiga 171. strana 26).

Nijedan od najdavnijih, pa do najnovijih i najmlagljih ne samo hrvatskih, da li i slavenskih i svjetskih književnika nije zaista sa svojim djelima više u svoj narod prođrao i tako popularan postao, koliko je to nas omiljeli pučki pjesnik „pivač“ i „guslar“ Kačić. Znajuci pravačicu narodne poezije, postao je svojim „Korabljicom“, a osobito sa svojom pjesmaricom „Razgovor Ugodni“ tako omiljeni pjesnik, da za ovo njegovo djelo znađe, svaki naš prijeba pismeni težak, a ne rijetko se dogajia, da i nepismeni, slušajući pjevanje iz „Kačića“, naučise mnoge njegove pjesme na pamet i zapamtise slavno mu ime, dapače i pjesmaricu njegovim imenom okrstise.

Držeći se narodne pjesme i njezina duha, bi-lježeci krajevima slavenskog juga, a napose širom Bosne i Dalmacije narodno blago, pridošio je i složio starac Milovan povjesnik naroda „slovinškoga“ u pjesme puku razumljive, i sabrao ih u e-pohalno djelo „Razgovor Ugodni“. Ta je liepa i znamenita pjesmarica dočekala od god. 1756. do danas 27 izdanja, od kojih 24 latinicom i 2 ćirilicom, a o njima se je bavilo mnoštvo naših i stranih književnika, ter ih dapače prevodilo i u tuđe jezike. Izmed ostalih svestrañih studija o Kačiću i njegovoj pjesmarici objelodanjenih, ugledala je svietlo skoro u zagrebackom „Nastavnom vjesniku“, a ovih dana napose bila preštampana liepa i marno napisana raspravica prof. Š. Uričića „Kačićev Razgovor Ugodni od god. 1756“, kojoj je glavna cijeljel pobiti mišljenje raznih naših kritičara, da je Kačić

svoju pjesmaricu i prije god. 1756. štampao, te dosljedno tome prikazati sadržaj prvog izdanja iste pjesmarice.

Uspjela arhijepiscopija vrlóg pisca, uvjerava svakoga da zbilja prijeteći god. 1756. nije Kačić morao izdati svoje pjesmarice, kako se je po Kukuljevićev „Bibliografiji“ držalo da je izdana u Budimu, a u tome nas još bolje potkriepjuje i Kačićev uvod k izdanju 1759. „Bratu štioću“, kojega Uričić na bolji dokaz cjelokupna iznosi. — Mi moramo takogjer biti veoma harni marom Uričiću i na tome što nam tumači za što je Kačić u svojoj pjesmi bio toliko obziran i recimo laskav prema zemlji „principovoi“ (mletačkoj) i njezinoj „svitloj gospođi“, i za što često napominje i drži se tugljih pisaca osobito sklonih mletačkoj vladi, kao Dogliona i njegovih imitatora, jer da nije Kačić tako obziran bio, ne bi mu zaista mletačka „signoria“ ikad dala objelodaniti njegovu pjesmaricu, niti bi se starac Milovan naužio slobodice zlatne i guslama javorovim niz kotare ravne prolazio, već bi čamio negdje u mletačkoj tamnici kao nekad i njegov duhovni brat fratar Filip Grabovac, radi svojeg „Ovita“ u kojemu se je drznuo svojemu narodu razložiti da je on grana velikog slavenskog stabla i preporučiti mu da čuva i brani mile svetinje: jezik i običaje svoje. Kačić je u tome imao više taktike, pa znao fino premdroji gospođi mletačkoj zaslijepti oči, radi čega i nikako česti stihovi okičeni sa „dica principova“, „njemu dužde dade kavalirstvo“, „opošteni dužda mletačkoga“, „koja gleda oko principova“, „to svidoše bani generala, i najveća Baldi Providence“, „neg se pridat u nevirne ruke, ni ostavit dužda mletačkoga“, „dužda mletačkoga, latinjaca kralja pravdnoga“, „tebe hvalae mletačka vlastela“, „pod duždovo krljo pribigoše“, „Saritku sablju dužda mletačkoga“, „viruju pobro, to bregući pise“ i. t. d.

Vrijedni kritičar Uričić upoznao nas je i sa načinom po kojemu je Kačić prema narodnim pjesmama izragivao svoje, pa nam kao primjer iznos, „Pismu od grada Zadvarja“, a i drugi naši kritičari kao Jagić, Bogišić, Riboli, pa srpski Ruvarac, Živaljević, Novaković, Stojan te rus Područenko, pisali su o uplivu narodne poezije na Kačića, te se svi slažu, a u opće svatko bi se s njima takogjer složio, da je Kačićeva pjesma u mnogočem zastala za narodom.

I zbilja nenadmašiva je naša narodna pjesma!

Liepovom ovom svestraño i zanimivo obragjenom Uričićevom raspravicom obogatila se je hrvatska literarna kritika zlatnim doprinosom, koji će biti jedan dragulj svuše u kruni stadija o najvećem hrvatskom pučkom pjesniku, neumrlom starcu Milovanu!

Sa kninske trgovjave na sv. Katu 1906.
Dorbić Vicko.

JAVNA ZAHVALA.

Srma onima, koji nam u teškoj obiteljskoj nesreći, što nas je zadesila gubitkom naše ljubljene i nezaboravne

Anke Bergnocchi rođ. **Karue** dadoše dokaza svoje sućuti i saućešća u našoj neizmjernoj boli, bilo tješeci nas, bilo počastivši uspomenu mile pokojnice na bud koji način, izrazujmoć ovim svoju najdulju i doživotau harnost.

Šibenik, 6 prosinca 1906.

Ivan Bergnocchi, suprug za se i za svu svojtu.

Vlastnik, izdavalac i odgovorni urednik
PETAR PILIĆ.
Tisak: „Kataličke Hrvatske Tiskarne“.

Za božićno drvo

— naći ćete —

u dućanu **IVANA RUDE**

Glavna ulica — ŠIBENIK

svakovrstnih nakita: zlatnih i srebrnenih sviezda, sviezda repatica, lančića, vrpca, trakova, krugljica, grozdara, sjajnih i raznobojnih oblika, angjelica, ptičica, pa krasnih sujećica sa svojim stalcima za pričvršćivanje uz drvo, — sve to u raznim veličinama; onda još pamučnog neogrignovog smega, praskavih sujećica i bezbroj drugih sitnica, kojima se razkošno, a ipak uz najumjereniji tr-šak može okititi božićno drvo.

Vanjsku nam naručiteljima šalje se roba pouzecom, ali se prima natrag sve, što im se slučajno ne dopane.

NAJBOLEŠE SREDETVO
ZA NUBOVANJE

USTA I ZUBI.

Glavno skladište za Dalmaciju
kod gosp. VINKA VUČIĆA, Šibenik.

Ne čitati
samo, već **čitati se mora**
davno prokušani medicinski

Steckenpferd Sapun
od ljujanova mlička

od BERGMANNA i druga, Druždžani i
Tetschen n/L. od prije poznat pod
imenom **BERGMANNOVA SAPUNA**
od ljujanova mlička

da se lice oslobodi od sunčanih pjegica, da
zadobije bijeli ten i njezinu boju

Predplatne komad **50** para
u Drogariji VINKA VUČIĆA, Šibenik.

Societá anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia.
DIONIČKA GLAVNICA K 8000.000

Sjedište u TRSTU Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMISSIONE

CALCIUM CARBID

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 28 franko Šibenik
netto težina (ne brutto za netto)

Novac se šalje unaprijed ili uz povraćaj

Za velike količine popust uz pogodbu.

PREDSTAVNIK I SKLADIŠTAR
FAUSTO INGHIOSTRI — ŠIBENIK.

VAŽNO ZA DJECU.

Jedan od najboljih načina, da se djeca
sačuvaju zdrava, da im se poboljša krv
i očajuju pluća jest davati im više puta na
dan meda, ili sama, ili s kruhom i s mlijekom.

— Preporuča se i starijima protiv nazebljanja.

Čista naravskog meda po 60 nov. klg.
može se dobit samo kod

Vladimira Kulića.

Svaki trgovac, koji ne oglašuje svoju robu, ustupa mjesto svojim takmacima, koji oglašuju.

DOBIVAJU SE SAMO U SKLADISTU
ŠIVACH STROJEVA „SINGER“
IVAN GRIMANI — ŠIBENIK

NAJBOLEŠE I NAJJEFTINJIJI ŠIVACH STROJEVI „SINGER“ NAJNOVIJIH SISTEMA.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA
PODRUŽNICA ŠIBENIK
(Centralna u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamatarenja na uložnice i blagajničke doznacnice, te uz povraćaj na tekuci ili na bank računi.

Prodava vrijednosne papire i ine vrijednosti u pohranu. Preuzima u svrhu naplate mjenice, naplatice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje predumove na vrijednosne papire, zlatni i srebrni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire i vrijednosti, naročito sve vrste državnih i privatnih sredaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijskih papira, založnica prioritetnih obveznica, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrnog novca naše zemlje i inostranstva.

Unovčuje izvrsne sredke, zadužnice i dispole kupon, te nabavlja nove kupovne arke. Provodja osiguranje protiv tajnijom gubitka izričnih sredaka i zadužnica.

Obavlja vinkulacija i devizulacija svih vrsti vrijednosnih papira, polaze vojničko-ženitbene i sve druge jamčevine u vrijednosnim papirima, te provodja konverzije.

Izvođa isplate na svim mjestima naš i drugih država, te izdaje kreditna pisma.

Eskomtira mjenice, naplatice i kupovne vrijednosnih papira. — Prodaje promisse za svo račena. — Obavlja besplatno reviziju svih sredaka naše države i drugih u njoj dozvoljenih. — Osim toga obavlja i sve ostale transakcije, koje zasjecaju u bankovnu struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve pitanje obavijesti daje rado usmeno i pismono.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

Banca Commerciale Triestina

Izdaje Kreditne listove sva na mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom i prodajom deviza, valuta i javnih papira.

Otvara kredite iz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predumove na vrijednosne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za garne skladišta Konfranja (Contirungs-Lager).

Preuzimanje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibelji provale i catre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednosni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev provizima i upravljanji istih.

Osiguravaju vrijednote proti gubitim žriebanja.

BANCA COMMERCIALE TRIESTINA.

JOSIP CADEL
optičar-specijalista
ZADAR.
Zakleti procjenitelji za Dalmaciju.

Razpolaze bogatom zbirkom optičkih predmeta, obavljaju naručbe i spram lječničkog propisa.

Prima naručbe tablica od kovine i od poakljenja željeza bud koje veličine i boje.

U Šibeniku uzorke tablica drži gosp. N. Boman, koji također prima naručbe.

JADRANSKA BANKA
u Trstu

Bankovne prostorije u ulici Nicolò Macchiavelli, br. 26.

započela je svoje poslovanje, te obavlja sve bankovne i mjenične poslove: eskomptuje mjenice, daje predumove na vrijednosne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote, i novčujce kopovne i izdrične papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavniža tržišta monarkije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumenti) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsavjetnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Čudnovat je uspjeh
koji se postizava uporabom najnovijeg ličila za kose od orašova ekstrakta

Nuisol-a
od Bergmanna i druga u Druždžanin i Teschen na/L,

jer nadmašuje naravnom bojom, koju daje vlasima i bradi, sve dosadašnje promalaze.

Dobiva se u staklenkama po K 2,50 u Drogariji VINKA VUČIĆA, Šibenik.

STROJEVI za šivenje IZVORNI SINGER

dobavljaju se za sve moguće svrhe, ne samo za obrtnu porabu već i za svaku vrstu širenja u domaćoj ekonomiji

IZKLUČIVO KOD NAS.

NEK SE PAZI, DA DOBAVA BUDE UČINJENA U NAŠIM PRODAVAONICA

SVE NAŠE PRODAVAONICE POZNAVAJU SE PO OVOME ZNAKU

ANONIMNOG DRUŽTVA SINGER.
KARLO BAMBERGER
GLAVNA ULICA — ŠIBENIK — GLAVNA ULICA.